

STATENS VA-NÄMND

BESLUT

2013-01-29

Stockholm

BVa 5

Va 271/10

SÖKANDE T D

MOTPART Sundsvall Vatten AB
Ombud: advokaten F M

SAKEN Anläggningsavgift m.m.

VA-NÄMNDENS AVGÖRANDE

1. Va-nämnden avvisar T Ds yrkande om ersättning för återställande av mark.
2. Va-nämnden avvisar T Ds yrkande om ersättning för helt avbruten respektive försämrade boendemiljö.
3. Va-nämnden avvisar T Ds yrkande om ersättning för minskat marknadsvärde.
4. Va-nämnden lämnar T Ds talan i övriga delar utan bifall.

BAKGRUND, YRKANDEN M. M.

T D är ägare av fastigheten Släda 2:2 vilken är belägen inom verksamhetsområdet för Sundsvall Vatten AB:s, Sundsvall Vatten, allmänna va-anläggning. Förbindelsepunkt avseende nyttigheterna vatten och spillvatten är utförd och T D har underrättats om dess läge. Sundsvall Vatten har gjort gällande avgiftsskyldighet och påfört anläggningsavgift om sammanlagt 140 975 kr.

Den aktuella fastigheten är en del av ett gammalt torp. På fastigheten är uppförd en sommarstuga anpassad till åretruntboende. T D har bott permanent på fastigheten mellan år 2009 och januari 2011. Fastigheten är 10 000 m² stor och är belägen 300 meter från vattnet. Området där fastigheten är belägen består till största del av sommarstugor och ett antal permanentboende.

T D har framställt följande yrkanden.

1. Att Va-nämnden såvitt avser anläggningsavgift för spillvatten, i första hand ska fastställa att han beträffande fastigheten Släda 2:2 inte är skyldig att betala sådan avgift, och i andra hand, för det fall han anses vara avgiftsskyldig, att Va-nämnden ska förplikta, Sundsvall Vatten att till honom utge 55 000 kr avseende ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning.
2. Att Va-nämnden såvitt avser anläggningsavgift för vatten, ska fastställa att fastigheten ska få anslutas till den allmänna vattenledningen utan avgift och i andra hand att anläggningsavgiften ska sättas ned med 35 925 kr.
3. Att Va-nämnden ska fastställa att bruksavgifterna avseende vatten ska sättas ned med 2 000 kr per år under 15 år.

4. Att Va-nämnden ska förplikta Sundsvall Vatten att till honom utge 10 000 kr avseende ersättning för framtida extrakostnader för grävning och återställning på grund av förbindelsepunktens placering.

5. Att Va-nämnden ska förplikta Sundsvall Vatten att till honom utge 40 000 kr avseende ersättning för återställande av mark (förstörd blomsteräng).

6. Att Va-nämnden ska förplikta Sundsvall Vatten att till honom utge 17 465 kr avseende ersättning för helt avbruten boendemiljö under perioden januari till och med april 2011.

7. Att Va-nämnden ska förplikta Sundsvall Vatten att till honom utge 26 190 kr avseende ersättning för försämrade boendemiljö under perioden oktober 2011 till och med mars 2012.

8. Att Va-nämnden ska förplikta Sundsvall Vatten att till honom utge 75 000 kr avseende ersättning för minskat marknadsvärde.

Sundsvall Vatten har bestritt T Ds samtliga yrkanden. Sundsvall Vatten har inte vitsordat något belopp som skäligt i och för sig.

Målet har efter att parterna skriftligen förelagts att slutföra sin talan tagits till avgörande utan huvudförhandling.

PARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Anläggningsavgift för spillvatten samt ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning

T D har till utveckling av sin talan uppgivit i huvudsak följande. Han är inte avgiftsskyldig för kommunalt avlopp eftersom han inte har något behov av kommunalt avlopp. Hans egen anläggning är i gott skick och väl fungerande. Den befintliga anläggningen är en traditionell trekammarbrunn på 2 m³ med in-

filtration, vilken han byggde själv år 2004 efter godkännande av miljökontoret på Sundsvalls kommun. Vid anläggningsarbetet tog han hjälp av vänner och han hyrde även in entreprenör för delar av arbetet. Han saknar kvitton från arbetet, men enligt inhämtade uppgifter skulle det år 2004 ha kostat omkring 55 000 kr att låta utföra motsvarande anläggning. Han har inte gjort någon avskrivning från det yrkade beloppet. MittSverige Vatten som driver va-anläggningen för Sundsvall Vattens räkning har anfört att rak avräkning sker årligen för en avloppsanläggning som är tio år eller yngre. Sundsvall Vatten har vitsordat att anläggningen inte innebär någon sanitär olägenhet. Vad gäller anläggningens användning på sikt kommer det att finnas andra lösningar än tvångsanslutning till en kommunal va-anläggning för att uppfylla lagstadgade miljöbehov.

Sundsvall Vatten har anfört i huvudsak följande. Sundsvall Vatten anser inte att Danielsson visat att fastighetens behov av anordningar för omhändertagande av avlopp tillgodoses bättre på annat sätt än genom den allmänna anläggningen. Sundsvall Vatten bestrider inte att Danielssons enskilda avloppsanordningar är väl fungerande, men vidhåller att anordningarna inte tillgodoser fastighetens behov bättre, nu när den allmänna avloppsanläggningen byggts ut. Den ökande förtätningen/omvandlingen av det aktuella bebyggelseområdet ställer högre krav på ett samlat omhändertagande av avloppet från fastigheterna. Att området som sådant har behov av ett samlat omhändertagande av spillvattnet medför en mycket stark presumtion för att även de enskilda fastigheterna har motsvarande behov. Även om det inte föreligger några direkt påvisbara sanitära olägenheter från Danielssons fastighet orsakad av de enskilda anordningarna eller några sanitära eller hälsomässiga risker från just Danielssons anordningar, anser Sundsvall Vatten alltså att hälsomässiga och sanitära skäl för såväl fastigheten som i området talar för att även Danielssons fastighet måste anses avgiftsskyldig till den allmänna avloppsanläggningen. Fördelsbedömningen måste beakta fastighetens användningsmöjligheter på sikt, möjligheten till ändrade användnings- och ägarförhållanden och vad en modern boendestandard kan anses kräva. En trekammarbrunn kan därvid - även om den är godkänd - inte anses tillgodose fastighetens behov bättre än den allmänna va-an-

läggningen. Avgiftsskyldighet för spillvatten föreligger alltså, och Danielssons yrkande ska lämnas utan bifall.

Beträffande ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning har Sundsvall Vatten anfört: Av förarbeten till såväl nuvarande som tidigare va-lagstiftning framgår att ersättningsbestämmelserna för onyttigblivna enskilda anordningar är avsedda att tillämpas restriktivt. Detta synsätt har också bekräftats i såväl doktrin som rättspraxis. Ersättning har inte utgått för anordningar som ansetts för primitiva för att motsvara dagens krav på sanitär standard, se *Qviström, Vattentjänstlagen - En handbok*, sid 91, samt prop 1970:118, sid 145. Endast undantagsvis har ersättning utgått för icke slutna avloppssystem. Några omständigheter motsvarande de fall där ersättning utgått för icke slutna system har inte framkommit i detta mål. Ersättning skall därför inte utgå. Skulle Va-nämnden finna att ersättning för Danielssons avloppsanordning ska utgå anser Sundsvall Vatten att ersättningen bör vara mycket låg. Sundsvall Vatten bestriider att anläggningskostnaden varit 55 000 kr. Inga kostnader har verifierats.

Anläggnings- och brukningsavgift för vatten

T D har anfört i huvudsak följande. Han har en egen dricksvattenbrunn. Hans vattenbrunn ligger för nära där den kommunala va-utbyggnaden sker. Brunnen ligger vid vägen i anslutning till infarten. Kommunen kände inte till hans brunn. Han vill att fastigheten ska anslutas till kommunalt dricksvatten. Han har behov av att ansluta fastigheten till kommunalt vatten på grund av att det föreligger risker för hans brunn. Det föreligger redan nu risk för brunnen på grund av den ledningsdragning som finns. Han har motsatt sig grävningsarbete vid brunnen. Brunnen ligger mycket nära ledningsschakten och enligt Östersunds tingsrätt föreligger en risk för påverkan på brunnsvattnet. Enligt tingsrätten föreligger risk för att brunnen skadas trots de försiktighetsåtgärder som bolaget har vidtagit men domstolen ansåg att allmänintresset vägde tyngre. Om hans brunn blir oanvändbar får enligt tingsrätten frågan om ersättning tas upp senare och han kan således få ersättning framöver. Han anser att anslutningen till kommunalt dricksvatten ska vara kostnadsfri eftersom bolaget har förstört

brunnen eller risk föreligger för att brunnen kan förstöras i framtiden. Hans vatten har enligt analysresultat bedömts som tjänligt med anmärkning. Behov av anslutning till kommunalt vatten hade därför annars inte förelegat. Han har inte fått något löfte om fri anslutning. MittSverige Vatten har sagt att om de förstör hans brunn får han ansluta sig till kommunalt vatten utan anläggningsavgift. Den i andra hand yrkade nedsättning av avgiften med 35 925 kr har beräknats utifrån den ursprungliga sammanlagda kostnaden för anläggningsavgifter avseende vatten och spillvatten om 186 625 kr, varav 81 575 kr avser vatten och 105 050 kr avser spillvatten. Vid samtidig anslutning av vatten och spillvatten har Sundsvall Vatten givit fastighetsägare en rabatt om 45 650 kr innebärandes att den sammanlagda kostnaden för anslutningsavgifter uppgår till 140 975 kr. Sistnämnda summa minskat med kostnaden för anslutningsavgift avseende spillvatten om 105 050 kr, ger 35 925 kr. Vid anslutning till kommunalt vatten skulle han i alla fall bli tvungen att betala löpande avgifter han inte behöver betala idag eftersom han har egen brunn. Han begär därför även nedsättning av framtida bruksavgifter med 2 000 kr per år under en tidsperiod av 15 år dvs. 30 000 kr för en tidsperiod om 15 år.

Sundsvall Vatten har anfört i huvudsak följande. T D har numera begärt att fastigheten ska anslutas till den allmänna dricksvattenanläggningen. Förbindelsepunkt har upprättats och anläggningsavgift enligt gällande va-taxa har påförts. Någon grund för avgiftsbefrielse föreligger inte. Sundsvall Vatten har inför anläggandet av den allmänna va-anläggningen invid den aktuella fastigheten låtit företaget Sweco bedöma risken för påverkan av fastighetens enskilda vattenbrunn. Swecos bedömning är att vattenbrunnen inte har förstörts eller påverkats vid den allmänna va-anläggningens tillkomst. Eventuell tvist om huruvida vattenbrunnen förstörts får prövas i annan ordning. Enligt Sundsvall Vattens uppfattning har det funnits förutsättningar för Danielsson att tillgodose fastighetens dricksvattenbehov genom den enskilda vattenbrunnen. Analysprotokoll från kemisk och mikrobiologisk provtagning hade inte påkallat avgiftsskyldighet för dricksvattenändamålet. Sundsvall Vatten vitsordar att den enskilda vattenbrunnen blir onyttig i och med att fastighetsägaren begärt att få ansluta fastigheten till den allmänna dricksvattenanläggningen. Ersättning ska enligt Sundsvall

Vatten ändå inte utgå, främst med anledning av vattenbrunnens primitiva art (grävd brunn), men också med hänsyn till att fastighetsägaren själv valt att begära förbindelsepunkt även för dricksvattenändamålet. Under sådana förutsättningar måste omständigheterna vara sådana att även den nytta fastighetsägaren själv tillmäter tillgången till den allmänna dricksvattenanläggningen beaktas. Ersättning för den grävda brunnen skall därför inte utgå.

Ersättning för extrakostnader för återställning på grund av förbindelsepunktens placering

T D har uppgivit i huvudsak följande. Förbindelsepunkten har ett olämpligt läge. Punkten ligger idag i anslutning till infartsvägen. Inget samråd har skett om förbindelsepunktens läge. Han har fått en karta varav förbindelsepunktens läge framgår. Det var ingen diskussion innan han fick kartan. Ledningarna är redan framdragna. Han begärde att förbindelsepunkten skulle flyttas, utan resultat. Den begärda ersättningen om 10 000 kr avser väsentligen kostnader för att gräva upp asfalten. Förbindelsepunktens placering medför att han måste gräva 50 meter, genom infartsvägen och bara någon meter från brunnen, med risk för att denna förstörs. Han kommer att bli tvungen att bryta upp asfalten och ta hänsyn till elledningar som finns i marken, vilket medför extra kostnader. Ledningen till brunnen ligger under asfalten. Förbindelsepunkten borde ha placerats 20 meter ovanför den nuvarande punkten. Då hade man grävt i sand hela vägen och även kommit förbi brunnen.

Sundsvall Vatten har inte begärt samråd om punktens läge men själv har han pratat om annat läge med arbetsledaren på plats vid grävningarna men då fått ett nekande svar. Sundsvall Vatten har inte varit intresserat av att flytta det läge för förbindelsepunkten som bestämts på ritningsstadiet och som delvis var en anledning för hans överklagande till Östersunds tingsrätt.

Sundsvall Vatten har uppgivit i huvudsak följande. Sundsvall Vatten har tidigare begärt samråd med T D angående förbindelsepunktens läge för hans fastighet men denne har inte velat medverka. Sundsvall Vatten har därför upprättat och underrättat T D om förbindelsepunkten. Vad gäller den av T D begärda er-

sättningen anser Sundsvall Vatten att denna fråga faller utanför Va-nämndens behörighet enligt 53 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, varför T Ds krav i denna del ska avvisas.

Ersättning för återställande av mark (förstörd blomsteräng)

T D har i huvudsak uppgivit följande. I samband med att Sundsvall Vatten i januari och februari 2011 genomfört grävningar för den allmänna va-anläggningen plogades en äng upp inne på hans fastighet. Bolaget hade gjort upp med grannen att mot ersättning lägga jordmassor på dennes mark. Han har fått bekräftat att traktorföraren hade fått fel instruktioner. Bolaget grävde således på hans tomt av misstag. Bolaget hyvlade av ytskiktet på marken. Gräsyta skrapades bort. Återställning skedde genom att ny jord lades dit och man sådde nytt gräs. Återställningsarbetet var undermåligt. Att återställa detta kostar cirka 40 000 kr enligt trädgårdsanläggare.

Sundsvall Vatten har uppgivit i huvudsak följande. Den aktuella skadan har inte uppstått i va-förhållandet. Va-nämnden är därför inte enligt 53 § vattentjänstlagen behörig att pröva frågan. T Ds yrkande i denna del ska därför avvisas.

Ersättning för helt avbruten respektive försämrad boendemiljö

T D har uppgivit i huvudsak följande. Han har drabbats både ekonomiskt och socialt av va-projektet. De andra som bor i området arbetar på dagarna så de drabbas inte lika hårt som hemmavarande pensionärer. Det har inte varit fysiskt eller psykiskt möjligt för honom att bo där under pågående va-arbeten. Hans hus är på grund av sitt läge särskilt utsatt. Ledningsarbetet pågick under hela vintern 2011, vilket har medfört skada i samband med utbyggnad av va-anläggningen. Han kunde inte bo kvar i bostaden när arbetena pågick. Han är pensionär och har en kilometer till postlådan. Han blev tvungen att skaffa en lägenhet i staden vilken kostar 4 365 kr per månad. Han begär ersättning med 17 465 kr för perioden januari till april 2011 då han inte kunde bo i sin bostad.

Han begär vidare ersättning med 26 190 kr för ytterligare sex månader (oktober 2011 till mars 2012) på grund av att miljön är förstörd, vägar är avstängda och ”dumbilar” åker i området. Han har betalat hyra för sex månader och är bunden av att betala hyran för den perioden. Han skulle annars inte ha haft dessa kostnader. Han måste bo i lägenheten tills det blir snöfritt.

Sundsvall Vatten har anfört i huvudsak följande. Yrkandena beträffande avbruten samt försämrade boendemiljö har inte med va-förhållandet att göra. Det är inte en skada i va-förhållandet. Va-nämnden är därför enligt 53 § vattentjänstlagen inte behörig att pröva frågan. T Ds yrkande i denna del ska därför avvisas.

Ersättning för minskat marknadsvärde

T D har uppgivit i huvudsak följande. Han yrkar ersättning för försämrade marknadsvärde med 75 000 kr, vilket är lågt räknat. Under perioden som utbyggnaden pågår sjunker fastighetens marknadsvärde enligt mäklare. Fastighetens marknadsvärde har enligt mäklare försämrats med 5-10 % på grund av va-utbyggnaden. Den allmänna uppfattningen bland mäklare är att det kommer att vara en nedgång av marknadspriserna minst under den tid som projektet pågår, d.v.s. till år 2015. Utbyggnaden är dock kraftigt försenad. Människor vill inte låna pengar för att bekosta va-avgifter så de vill sälja sina fastigheter. Det finns ett överutbud på fastigheter till salu men de går inte att sälja. Han hade för avsikt att sälja sin fastighet innan han fick veta att va-utbyggnad skulle ske, men fick inte chansen. Det går inte att sälja huset nu eftersom va-arbetena pågår. Marknadsvärdet och taxeringsvärdet har stigit de senaste tio åren men har sedan sjunkit igen och kommer att vara lägre så länge va-projektet pågår. När projektet är färdigt är den allmänna uppfattningen att marknads- och taxeringsvärdet kommer att stiga igen.

Sundsvall Vatten har anfört i huvudsak följande. Yrkandet avseende minskat marknadsvärde har inte med va-förhållandet att göra. Det är inte en skada i va-förhållandet. I vart fall har skada inte visats. Va-nämnden är därför enligt 53 §

vattentjänstlagen inte behörig att pröva frågan. T Ds yrkande i denna del ska därför avvisas.

VA-NÄMNDENS SKÄL

Anläggningsavgift för spillvatten samt ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning

Av 24 § lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster, vattentjänstlagen, följer att en fastighetsägare ska betala avgifter för en allmän va-anläggning, om fastigheten finns inom va-anläggningens verksamhetsområde och fastigheten med hänsyn till skyddet för människors hälsa eller miljön behöver en vattentjänst och behovet inte kan tillgodoses bättre på annat sätt. Vid bedömning av behovet ska särskild hänsyn tas till i vilken utsträckning jämförda alternativ tillgodoser intresset av en god hushållning med naturresurser.

Inledningsvis konstaterar Va-nämnden att det är ostridigt att den i målet aktuella fastigheten har behov av spillvattenavlopp i och för sig. Frågan är huruvida behovet kan tillgodoses bättre på annat sätt än genom den allmänna va-anläggningen, med följd att avgiftsskyldighet för nyttigheten spillvatten inte skulle föreligga. Enbart det förhållandet att huvudmannen har byggt ut den allmänna va-anläggningen i ett område medför inte automatiskt att fastigheterna där kan påföras anläggningsavgift. Avgiftsskyldigheten är i princip motiverad av den enskilda fastighetens va-behov. Frågan om hur detta behov på bästa sätt kan tillgodoses ska bedömas på objektiva grunder och med beaktande av fastighetens användningsmöjligheter även på sikt. Vid prövningen måste hänsyn tas till bl.a. den omgivande bebyggelsen och områdets karaktär i övrigt.

Utifrån de kartor som ingivits i målet och vad som anförts i övrigt framgår att fastigheten är belägen i ett relativt tätbebyggt område som till största del består av fritidsfastigheter men med ett ökande inslag av permanentboende. Området genomkorsas av en bäck som även framrinner över Släda 2:2 (beslutsbilaga 1). Det är omständigheter som talar för att behovet av vattentjänster behöver ord-

nas i ett större sammanhang genom en allmän va-anläggning. I praxis har detta ansetts innebära en stark presumtion för att andra lösningar inte är bättre i det enskilda fallet. Enskilda avloppsanordningar i tätbebyggda områden anses därvid normalt sett inte uppfylla de krav som ställs på hygienisk standard. Även om det är ostridigt mellan parterna att den befintliga anläggningen i dagsläget inte kan anses utgöra någon sanitär olägenhet måste bedömningen göras på längre sikt, med beaktande av förändringar i fastighetens användningssätt eller ägarförhållanden. Den aktuella fastigheten är anpassad till permanentboende och har tidvis använts för permanentboende, vilket ställer högre krav på modern boendestandard. T D har till stöd för att den befintliga anläggningen på ett bättre sätt tillgodoser behovet av spillvattenavlopp inte angivit annat än att denna är i gott skick och väl fungerande samt att det framöver kommer att finnas andra lösningar än en allmän va-anläggning för att tillgodose lagstadgade miljökrav. Vid en samlad bedömning finner Va-nämnden inte att den befintliga anläggningen visats tillgodose fastighetens behov av vattentjänster på ett bättre sätt än genom en allmän va-anläggning. T D är således avgiftsskyldig för anläggningsavgift såvitt avser spillvatten. Hans yrkande avseende befrielse från avgiftsskyldighet i denna del ska därför lämnas utan bifall.

T D har i andra hand yrkat att Sundsvall Vatten ska utge ersättning för den enskilda avloppsanläggningen på fastigheten då denna blir onyttig vid anslutning till den allmänna spillvattenledningen. Ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning regleras i 40 § vattentjänstlagen. Om en enskild anläggning blir onyttig till följd av att kommunen ordnar eller utvidgar en allmän va-anläggning, ska huvudmannen betala skälig ersättning till den enskilda anläggningens ägare. Ersättningen är att likställa med en kompensation för att fastighetsägaren p.g.a. den allmänna va-anläggningen inte längre har behov av den enskilda anläggningen. Enligt förarbetena till bestämmelsen bör ersättningen bestämmas till ett belopp som är skäligt med hänsyn till anordningens art, ålder och skick. Möjligen kan viss hänsyn tas till den nytta för fastighetsägaren som det innebär att fastigheten blir ansluten till en allmän va-anläggning, se prop. 2005/06:78, s. 67. Bestämmelsen i vattentjänstlagen överensstämmer i allt väsentligt med tidigare lagstiftning varför äldre praxis fortfarande är tillämplig. Enligt förar-

betena till den äldre lagstiftningen bör reglerna om ersättning för onyttigbliven avloppsanläggning tillämpas restriktivt, jfr prop. 1970:118, s.145. Någon ändring i detta avseende synes inte varit tänkt i vattentjänstlagen. Detta har motiverats av att även om en anläggning tekniskt sett är väl fungerande och kan användas många år framöver ska en huvudman inte vid utbyggnad av en allmän va-anläggning ha att betala ersättning för anläggningar som inte motsvarar modern sanitär standard. I praxis har detta medfört att ersättning för en onyttigbliven avloppsanläggning som inte är sluten sällan eller aldrig utgår. Va-nämndens beslut BVa 68 år 1979, vilket fastställdes av Vattenöverdomstolen (DT 18/1980), gällde talan om ersättning för en onyttigbliven trekammarbrunn med infiltration. Förhållandena i det målet var likartade med förevarande mål. Va-nämnden uttalade därvid: ”Av utredningen i nu förevarande mål framgår att avloppsanläggningen på sökandenas fastighet varit väl utformad och av god kvalitet samt att den varit i bruk endast under en tämligen kort tid. Det måste vidare antas att anläggningen rent tekniskt skulle ha kunnat användas under ytterligare lång tid. Oavsett vad som sagts om avloppsanordningen ålder och kvalitet och oavsett om anläggningen tillkommit helt i enlighet med hälsovårdsnämndens medgivanden eller ej kan dock inom ett område av nu förevarande slag ersättning inte ges för en enskild anläggning med det utförande varom här är fråga”. Va-nämnden ogillade därför yrkandet.

T Ds avloppsanläggning är en traditionell trekammarbrunn med efterföljande infiltration som i enlighet med det anförda inte utan speciella skäl skulle ersättas vid en utbyggnad av allmän avloppsanläggning. Fastighetens avloppsanläggning är ca 9 år gammal och i det närmaste ekonomiskt helt avskriven. Som T D framhållit har Mitt Sverige Vatten, som för huvudmannen driver den allmänna va-anläggningen, uppgivit att man tillämpar en tioårig avskrivningstid för avloppsanläggningar. Även om det således skulle finnas ett visst utrymme för att utge en mindre ersättning för den onyttigblivna avloppsanläggningen har någon utredning om arbeten, tidsåtgång och materialkostnader för anläggande av trekammarbrunnen inte redovisats på annat sätt än att ett utförande av professionella entreprenörer skulle ha kostat ca 55 000 kr år 2004. T D har emellertid uppgivit att han själv med vänner byggt sin anläggning och att han helt

saknar kvitton för några utlägg. Sundsvall Vatten har förklarat att man bestrider kostnaden i detta fall. Anledning finns enligt Va-nämndens mening också till antagande att utförandet måste ha ställt sig betydligt billigare än om arbetena utförts av en professionell entreprenör. Vid dessa förhållanden och beaktat anläggningens primitiva art finner Va-nämnden vid den skälighetsbedömning som ska göras att betalning i detta fall inte ska utgå för den enskilda avloppsanläggningen.

Anläggnings- och brukningsavgift för vatten

Va-nämnden konstaterar inledningsvis att T D under målets handläggning uppgivit att han önskar att fastigheten ska anslutas till den allmänna dricksvattenledningen eftersom fastigheten har behov av detta. T Ds yrkanden avseende avgiftsbefrielse samt avgiftsnedsättning av såväl anläggningsavgift som brukningsavgift får, som det får förstås, grundas på att brunnen genom anläggandet av den allmänna va-anläggningen kommit att utsättas för sådana risker att anslutning till den allmänna va-anläggningen har bedömts nödvändig, även om en fortsatt användning av brunnen hade varit både avsedd och möjlig. Genom anslutning till den allmänna va-anläggningen orsakas han kostnader som han annars inte skulle ha haft varför hans avgifter ska nedsättas i förhållande till vad som normalt betalas enligt taxa av andra brukare.

Förutsättningarna för fastighetsägares avgiftsskyldighet har behandlats ovan. T D har ostridigt behov av vattentjänster för sin fastighet och har begärt att få sin fastighet ansluten till den allmänna vattenanläggningen. Han är därmed avgiftsskyldig för anläggningsavgift även för detta ändamål. Avgiften ska enligt 31 § bestämmas så att kostnaderna fördelas på de avgiftsskyldiga enligt vad som är skäligt och rättvist. I princip innebär detta att avgiften ska motsvara den huvudsakliga nytta som fastigheten har av vattentjänsten. Vad T D har anfört som skäl för avgiftsbefrielse och avgiftsnedsättning av såväl anläggningsavgift som brukningsavgift kan inte anses medföra att hans fastighet skulle ha ett mindre nytta av anslutningen till vatten än motsvarande fastigheter i verksamhetsområ-

det. Det saknas därför förutsättningar för avgiftsbefrielse och avgiftsnedsättning av fördelningsskäl.

T Ds talan i denna del kan emellertid förstås som att han känt sig tvungen att ansluta sig till dricksvatten eftersom det vore förenat med risk att för framtiden göra sig beroende av den egna brunnen och att han därför ska få avgiftsbefrielse/nedsättning enligt yrkandena härom som en kompensation. Någon skada på dricksvattenbrunnen till följd av va-arbetena vid utbyggnad av den allmänna va-anläggningen har inte kunnat konstateras men det har framkommit att risk kan finnas för att brunnsvattnet påverkas längre fram. Skador till följd av utbyggnaden av allmän va-anläggning har i rättspraxis inte ansetts uppkomma i va-förhållandet mellan huvudman och fastighetsägare (se Qviström, Vattentjänstlagen, En Handbok 2008, s 207). Fall av detta slag får i stället bedömas enligt allmänna skadeståndsrättsliga regler vid allmän domstol. T D har också uppgivit att han fört en process vid tingsrätt rörande frågan om ledningsdragningen invid hans fastighet och att det därvid i dom meddelats honom att möjlighet finns att återkomma i skadestandsfrågan senare om hans brunn visar sig bli oanvändbar och att han då eventuellt kan få ersättning. Någon grund för skadeersättning nu finns följaktligen inte utan sådan får provas i annan ordning om någon skada verkligen kan påvisas.

Va-nämnden finner således att T Ds samtliga yrkanden avseende avgiftsbefrielse samt avgiftsreduktion av såväl anläggnings- som brukningsavgift ska lämnas utan bifall. - Sundsvall Vatten har vitsordat att vattenbrunnen genom begärd anslutning till kommunens vattennät i och för sig blivit onyttig men förklarar sig inte vilja utge någon ersättning för denna. T D har inte heller yrkat någon ersättning på grund av onyttigbliven vattenbrunn. Anledning finns därmed inte att pröva om rätt till ersättning i detta avseende skulle föreligga.

Ersättning för extrakostnader för återställning på grund av förbindelsepunktens placering

Av 12 § vattentjänstlagen följer att det är huvudmannen som ensam bestämmer förbindelsepunkt för varje fastighet, med beaktande av vattentjänstlagens krav. Enligt andra stycket i samma paragraf ska huvudmannen först samråda med fastighetsägaren därefter informera denne om sitt beslut angående punktens placering. För det fall huvudmannen har överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet enligt lagen och fastighetsägaren därigenom orsakas skada ska huvudmannen enligt 46 § vattentjänstlagen ersätta skadan. Om huvudmannen skulle underlåta att samråda med en fastighetsägare innan förbindelsepunkt upprättas och punkten i ett sådant fall fått en olämplig placering när en annan placering varit möjlig, kan skadeståndsskyldighet ifrågakomma.

Förbindelsepunkten utgör gränsen mellan den allmänna va-anläggningen och fastighetens va-installation och således även gränsen mellan huvudmannens och fastighetsägarens ansvar. Huvudmannen kan således inte åläggas att bekosta ledningsdragning som avser va-installationen, jfr BVa 18 år 1974. Förbindelsepunkten ska finnas i fastighetens omedelbara närhet. Annat har inte framkommit i målet än att den förbindelsepunkt som Sundsvall Vatten anvisat för fastigheten uppfyller lagens närhetskrav och att T D i likhet med andra fastighetsägare inom utbyggnadsområdet givits möjlighet att inkomma med synpunkter på förbindelsepunktens placering innan underrättelse om upprättad förbindelsepunkt tillställdes honom. Att den anvisade förbindelsepunkten måhända inte är den mest praktiska ur fastighetsägarens synvinkel saknar därvid betydelse, jfr Va-nämndens beslut BVa 59 år 1979.

Av det ovan anförda följer att Sundsvall Vatten inte kan anses ha överskridit sin rätt eller åsidosatt en skyldighet på ett sätt som kan grunda ersättningsskyldighet. Någon skada som motsvarar yrkat belopp har inte heller framkommit. T D yrkande om ersättning för kommande extrakostnader ska därför lämnas utan bifall.

Ersättning för återställande av mark (förstörd blomsteräng)

T D har begärt ersättning för återställande av mark. Vad gäller frågan om Va-nämndens behörighet framgår av 53 § vattentjänstlagen att Statens va-nämnd prövar i övrigt mål om frågor som regleras i vattentjänstlagen eller i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Det ska således gälla en s.k. va-fråga. För att vattentjänstlagens skadeståndsbestämmelser ska bli tillämpliga krävs det att den aktuella skadan uppkommit i ett va-förhållande. Är så inte fallet får ersättningskravet prövas i annan ordning enligt vad som är särskilt föreskrivet eller enligt allmänna skadeståndsregler. Genom utredningen framgår att den aktuella skadan ska ha uppkommit på grund av felaktiga uppgifter till en traktorförare om var denne skulle deponera jordmassor från bolagets grävningar. Skadan har alltså inte uppkommit i förhållandet mellan T D som brukare av den allmänna anläggningen och Sundsvall Vatten som huvudman. Snarast är det fråga om en skada som uppkommit utan något som helst avtalsförhållande mellan parterna. Va-nämnden är därför inte behörig att pröva yrkandet och det ska således avvisas.

Ersättning för helt avbruten respektive försämrad boendemiljö

Även vad gäller yrkandet om avbruten respektive försämrad boendemiljö är omständigheterna sådana att den påstådda skadan inte har uppkommit i va-förhållandet. De besvär som föranlett T D att under en tid bo på annan ort har utifrån vad som framkommit berott på anläggandet av den allmänna va-anläggningen i området och kan inte knytas till ett va-förhållande. Även ett sådant yrkande får prövas i annan ordning. Va-nämnden avvisar därför yrkandet.

Ersättning för minskat marknadsvärde

Beträffande yrkandet om ersättning för minskat marknadsvärde så är också det en fråga som faller utanför Va-nämndens behörighet. Den påstådda skadan kan inte anses ha uppkommit i va-förhållandet. En begäran om ersättning får således prövas i annan ordning. Yrkandet om ersättning för minskat marknadsvärde ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Se bilaga 2

På Va-nämndens vägnar

Kurt Ståhl

Va-nämnden: Ordföranden Kurt Ståhl samt ledamöterna Jörgen Hanaeus, Åke Sjögren, Karl-Gunnar Andersson, Bertil Jönsson och Knut Andrén (enhälligt).